

Дев'яте січня

Класна робота

Література українського романтизму

Романтизм (франц. romantisme) — літературний напрям, що виник наприкінці XVIII століття в Німеччині та існував у літературі Європи й Америки в першій половині XIX століття.

Термін «романтизм» упроваджують безпосередньо його перші представники — німецькі романтики.

Український романтизм розвивався під впливом творчості європейських письменників-романтиків:

- *англійська література*

Вальтер Скотт

Джорж Байрон

Персі Біш Шеллі

• німецька література

Фрідріх Шиллер

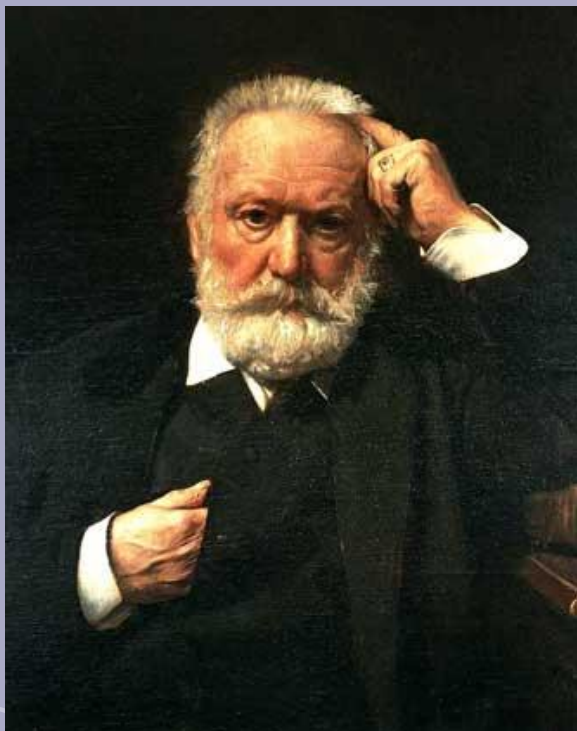

Генріх Гейне

Йоган Гете

• французька література

Віктор Гюго

• польська література

Адам Міцкевич

- *чеська література*

П. - Й. Шафарик

Вацлав Ганка

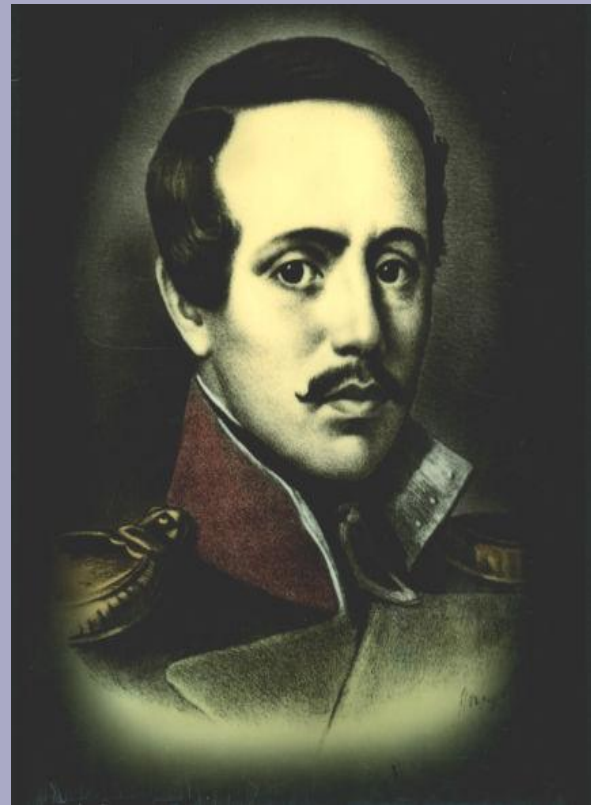
• *російська література*

В.А.Жуковський

О.С.Пушкін

М.Ю.Лермонтов

Романтизм (фр. *romantisme*) — ідейний рух у літературі, науці й мистецтві.

Визначальними для романтизму стали

- ✓ ідеалізм у філософії,
- ✓ культ почуттів, а не розуму,
- ✓ звернення до народності,
- ✓ захоплення фольклором і народною мистецькою творчістю,
- ✓ шукання історичної свідомості й посилене вивчення історичного минулого (історизм),
- ✓ інколи втеча від довколишньої дійсності в ідеалізоване минуле або у вимріяне майбутнє чи й у фантастику.

Український романтизм розвивався як заперечення класицизму.

На відміну від романтизму європейського, український, як і російський, виступав не стільки проти норм буржуазного суспільства та просвітительських ідей, скільки **проти феодальної дійсності**.

Східнослов'янський романтизм формувався в умовах впровадження капіталістичних відносин.

До того ж на нього значною мірою вплинула розгорнена боротьба проти колоніального гніту, за національне самовизначення. Характерна для західноєвропейських літератур “світова туга” трансформувалася тут у **“національну тугу”**.

Центральною фігурою романтичної поетики стає **людина.**

Людина сприймалася насамперед як витвір природи, а вже потім як продукт соціальної діяльності.

Українським романтикам людина уявлялася сходинкою до божественного.

Народ же в уявленні романтиків виступав певним об'єднанням всебічнорозвинених особистостей.

За таких умов вони вважали можливим існування **гармонійного суспільства.**

Жанрові пошуки романтиків зосередились на ліричних модифікаціях.

**Петро Петрович
Гулак-Артемовський**
(1790 — 1865)

1827р. — виступ на сторінках “Вестника Европы” із “малоросійськими баладами” “Твардовський” і “Рибалка.

“Твардовський” — це вільна переробка гумористичної балади А. Міцкевича “Пані Твардовська”, основу якої становить досить популярна у слов'янському фольклорі легенда про гуввісу-шляхтича, що запродав душу чортові.

“Рибалка” — переспів однойменної балади Гете (ще раніше її переклав російською мовою Жуковський) — має вже виразно романтичний характер.

**Євген Павлович
Гребінка
(1812 — 1848)**

За його участю в 1841р. виходить альманах **“Ластівка”**, на сторінках якого були опубліковані твори Шевченка, Котляревського, Квітки-Основ'яненка, Боровиковського, Забіли та інших авторів. Гребінці належить також кілька українських ліричних поезій, що виникли на ґрунті народної творчості (**“Човен” (1833), “Українська мелодія”, “Заквітчалася дівчина...”, “Маруся” та ін.**).

Найвизначніше місце в художньому доробку Гребінки українською мовою посідають **байки.**

**Микола Іванович
Костомаров
(1817 — 1885)**

В історію української літератури Костомаров увійшов як письменник-романтик: віршові збірки **«Украинские баллады» (1839), «Вітка» (1840), історичні п'єси.**

Поезія Костомарова характеризується широкою проблематикою і розмаїттям жанрових форм:

- вірші-балади, в основу яких покладено народні вірування,
- легенди та історичні перекази (**«Стежки», «Посланець», «Мана», «Брат з сестрою», «Ластівка», та ін.);**

- ремінісценції на історичні теми (**вірші «Згадка», «Могила» та ін.**),
- вірші-пісні романсового характеру,
- особистісно-психологічна лірика з її наріканням на життя, тугою за недосяжним щастям, **молодістю («Туга», «Дівчина», «Сон», «Ой ішов козак...», «Зірка», «Зорі» та ін.**).

Громадянська лірика Костомарова пройнята мотивами боротьби з тиранією, поетизацією козацької слави України (**«Давнина», «Діти слави, діти слави!», «На добраніч»**).

Твори на історичні теми нерідко у формі алюзій спроектовані на проблеми сучасності (**«Юпитер світлий плавет по зеленим водам киммерийским», «Співець Митуса» та ін.**).

Віктор Миколайович Забіла
(1808 — 1869)

Вірші почав писати в середині 30-х рр., але тільки деякі з них надруковані за життя поета.

Тим часом вірші поета були добре відомі в народі, виконувались як народні пісні (**«Гуде вітер вельми в полі»** та **«Не щибечи, соловейку»**, покладені на музику М. Глинкою). До своїх віршів **«Не плач, дівчино»**, **«Голуб»**, **«Човник»** та ін.

Забіла сам створив мелодії.

**Михайло Миколайович
Петренко
(1817—1864)**

Михайло Петренко - автор 19 поезій - збагатив нашу поезію жанром вірша-роздуму, вірша-медитації. Прославився Михайло Петренко перш за все піснею **“Дивлюсь я на небо...”**, яка виникла на основі його вірша “Недоля” (1840). пісня швидко стала популярною в усіх кінцях України, а потім і в світі.

Також популярними стали пісні на його слова: **“Взяв би я бандуру...”**, **“Ходить хвиля по Осколу”**.

Домашнє завдання: вивчити вірш

Взяв би я бандуру

- Та й заграв, що знав.
- Через ту бандуру
- Бандуристом став.
- А все через очі,
- Коли б я їх мав,
- За ті карі очі
- Душу б я віддав.
- Марусенько, люба,
- Пожалій мене,
- Візьми моє серце,
- Дай мені своє.
- Маруся не чує,
- Серця не дає,
- З іншими жартує —
- Жалю завдає.
- Де крим за горами,
- Де сонечо сяє,
- Там моя голубка
- З жалю завмирає.